

CÍTOLIBSKÝ ZPRAVODAJ

2/2011

XVI. ročník

Obsah

Redakce	str. 2
Informace Úřadu městyse	str. 3
Rekonstrukce hlavního sálu Dělnického domu Cítoliby	str. 7
Zdařilá akce Nadačního fondu Karla Blažeje Kopřivy	str. 10
Nádech historické magie na Svatojakubské pouti	str. 10
Zdeněk Šesták a sborové cykly <i>a cappella</i>	str. 11
Písemná komunikace cítolibské vrchnosti a městské rady v Lounech v 16. – 18. století	str. 14
Kultura v obci	str. 23
K zakoupení na Úřadu městyse	str. 23
Užitečné informace	str. 24

Redakce

Vážení čtenáři,

děkujeme za Vaši přízeň Cítolibskému zpravodaji, který kromě informací Úřadu městyse o dění v obci přináší i příspěvky zástupců spolků a škol, či našich spoluobčanů. Každého příspěvku si velice vážíme, protože víme, že jeho sepsání vyžaduje čas, nadšení pisatele a především potřebu se o obsah příspěvku podělit s ostatními.

V tomto čísle Vám přinášíme více čtení na svátky: již druhý příspěvek Ing. Jiřího Veselého, přibližující nám velice příjemnou a srozumitelnou formou dílo cítolibského rodáka PhDr. Zdeňka Šestáka, který články též autorizuje a zkrácenou verze příspěvku Bohumíra Roedla pro konferenční sborník Comotovia 2011, jehož tématem je písemná komunikace cítolibské vrchnosti a městské rady v Lounech v 16. – 18. století. Věříme, že z jejich obsahu budete nadšeni stejně jako my.

Těšíme se na další spolupráci.

Blanka Hejlíková, Věra Pokorná

***Přejeme všem spoluobčanům
příjemné prožití svátků
vánočních
a šťastný nový rok 2012***

Informace Úřadu městyse

Pár slov od starosty:

Vážení spoluobčané,

blížící se konec roku nás mnohé vede k zamyšlení jak moc nebo málo se nám podařilo jeho naplnění. Bilancování roku letošního z pohledu starosty Cítolib se pochopitelně bude dotýkat chodu městyse, jeho úspěchů nebo tzv. nedotažených.

Letošní rok se dá obecně charakterizovat jako čas hledání spor, nezdařených žádostí o dotaci a uvědomění si faktu, že při hledání pomoci se můžeme spolehnout pouze na sebe. Vedle na první pohled „menších akcí“ např. realizace opravy a plastiky sv. Nepomuka, opravy chodníku a povrchu komunikace v části ulice Škroupova a Májová, odstranění letité „skládky“ za paneláky našich spoluobčanů v Zeměšské ulici, probíhala intenzivně, leč na první pohled méně viditelně akce jiná. Mám na mysli přípravu dvacet let odkládané rekonstrukce velkého sálu Dělnického domu. Za zmínku určitě ještě stojí pořádání dnes již tradiční „Svatojakubské pouti“ včetně prvního ročníku soutěže „O nejkrásnější rozkvetlé okno“ a realizace chodníků u nákupního střediska a fary. A co si přát do roku 2012? Podle mého méně „katastrofických scénářů a prognóz“, které na nás všechny prší ze sdělovacích prostředků. Vám, občanům Cítoliby přeji pevné zdraví a mnoho úspěchů v osobním životě.

Petr Jindřich

Zastupitelé a radní:

- ❖ vzali na vědomí koordinované uzavření komunikace na pozemku parcelní číslo 1113 v katastrálním území Cítoliby (Osevácká cesta) pro všechna motorová vozidla mimo zemědělce. Městys Cítoliby byl iniciátorem této akce.
- ❖ odsouhlasili prodej starého vozidla Multicar M25 prostřednictvím bazaru za cenu 30 tis. Kč. Radní dále předkládají zastupitelům na prosincovém zastupitelstvu návrh na převod obdržené částky Základní školy a Mateřské školy Cítoliby, jako příspěvek na zakoupení vozidla pro rozvoz obědů.

- ❖ vzali na vědomí protokoly z kontroly Státní energetické inspekce, která proběhla 26.7.2011 a zaměřila se na revize elektrických a plynových zařízení v majetku městyse a neshledala žádné porušení předpisů.
- ❖ odsouhlasili podpis smlouvy na zajištění povinné přílohy (tepelný audit včetně štítku) a vypracování žádosti na zateplení budovy Mateřské školy Cítoliby od firmy SUE Most.
- ❖ vyjádřili souhlas s prodloužením platnosti průzkumného území Zeměchy na ložisku cementářské korekční siliatické suroviny na další tři roky dle žádosti z důvodu dokončení stávajícího průzkumu a vyhodnocení dosud provedených průzkumných děl. Radní zároveň vyjádřili nesouhlas s případným zahájením těžby ložiska spongilitů z důvodu připravované výstavby biokoridoru a případné zátěže pro obec z hlediska dopravy.
- ❖ opětovně projednali a konstatovali, že způsob vymezení plochy parkoviště velkými betonovými květináči je pro městys v současné době finančně neúnosný a nebude prozatím realizován.
- ❖ projednali zatravnění vyježděné plochy na Tyršově náměstí (vyjetá cesta od rybníka k torzu bývalé jídelny). Starosta seznámil radní s náročností úpravy terénu před osetím, kdy je povrch cesty nutné před navezením zeminy vytěžit v šíři 2,5m, délce cca 40m a hloubce 10cm. Vzhledem k časové náročnosti realizace budou tyto práce provedeny v jarních měsících roku 2012 pracovníky údržby městyse.

- ❖ odsouhlasili pořízení programového vybavení Pamica pro mzdovou a personální agendu náhradou za dosud využívaný software Soft PC, který byl pořízen v rámci přechodu na Munis, během využití byly však zjištěny mnohé nedostatky programu, které zapříčinily chyby vytýkané auditem. Vzhledem k tomu, že bude na mzdový program zaučena účetní zastupující ekonomku na mateřské dovolené, je nový program vhodnou variantou. Při zadávání dat do programu bude postupně a srozumitelně docíleno seznámení se s mzdovou a personální agendou.
- ❖ odsouhlasili uzavření pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zastupiteli městyse.
- ❖ vzali na vědomí fakturu od THT s.r.o. Polička na opravu vozidla CAS T815. Faktura byla přeposlána Hasičské vzájemné pojišťovně k proplacení.

- ❖ vzali na vědomí informaci starosty o pokácení 6 kusů hlohů v ulici Skladatele Kopřivy (od Mýta po Bešínských) z důvodu špatného zdravotního stavu. Následně byla provedena náhradní výsadba akáty, čímž byla sjednocena druhová výsadba.
- ❖ schválili žádost ředitelky Základní školy a Mateřské školy Cítoliby o schválení výjimky z průměrného počtu žáků ve třídě pro rok 2011-2012.
- ❖ rozhodli, že vytěžená původní dlažba z chodníku před autobusovou zastávkou u nákupního střediska v celkovém objemu 1080 kusů bude nabídnuta výhradně občanům Cítolib k odprodeji v ceně 2 Kč za kus.
- ❖ zhodnotili podnět zastupitele Miroslava Bartla na zvelebení některých částí Tyršova náměstí s tím, že starosta ve spolupráci se stavebním technikem navrhne realizaci těch úprav, které budou ve své většině realizovatelné pomocí vlastních pracovníků městyse.

- ❖ vzali na vědomí podanou žádost o dotaci na akci „Cítolibská Svatojakubská pouť 2012“ v 7. ročníku grantového řízení Fondu T-Mobile, která však nebyla podpořena.
- ❖ vzali na vědomí zápis z dílčího přezkoumání hospodaření městyse za rok 2011. Podle zápisu o kontrole byly zjištěny méně závažné chyby a nedostatky, ke kterým byla předložena nápravná opatření.
- ❖ schválili revokaci usnesení návrhu závěrečného účtu za rok 2010 včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření městyse Cítoliby za rok 2010 s výhradou a schválili návrh závěrečného účtu za rok 2010, včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření městyse Cítoliby za rok 2010 po zapracování opravy převodu hospodářského výsledku příspěvkové organizace s výhradou.

- ❖ vzali na vědomí zprávu z kontroly finančního výboru ze dne 23.8.2011. Kontrola se týkala období leden – červenec 2011 na knihu došlých a odeslaných faktur, rozvahu, restaurování sochy sv. J. Nepomuckého, smlouvy o nájmu nebytových prostor pro potřeby České pošty, pokladu a výběr poplatků, rozpočet. Při kontrole nebyly shledány nedostatky.
- ❖ vzali na vědomí zprávu z kontroly kontrolního výboru ze dne 29.8.2011, jejímž předmětem bylo plnění usnesení zastupitelstva a rady městyse, dodržování právních předpisů ostatními výbory a úřadem městyse na úseku samostatné působnosti městyse, plnění dalších úkolů, jimiž je pověřilo zastupitelstvo za období březen – srpen 2011.
- ❖ neschválili návrh koncepce zdravotnictví pro období let 2011 – 2013 pro Lounsko mimo jiné z důvodu nezajištění 24 hodinové zdravotní péče. V případě jejího zajištění se městys nebrání poskytnutí příspěvku na zdravotnictví na Lounsku.
- ❖ schválili návrh zadání územního plánu. Pracovník Oddělení územního plánování Stavebního úřadu Louny, Bc. Z. Zeibich na veřejném zasedání dne 25.10.2011 seznámil zastupitele s dalším postupem při schvalování územního plánu a odpověděl občanům na jejich otázky. Uvedené připomínky budou zpracovány do zadání územního plánu.
- ❖ schválili navrhované rozpočtové změny vycházející ze skutečného čerpání rozpočtu městyse Cítoliby k 31.8.2011. Rozpočet městyse po schválených úpravách činí v příjmové části 8,916.167,- Kč a ve výdajové části 9,350.209,10 Kč, schodkový rozdíl příjmů a výdajů činí 434.042,10 Kč a je plně kryt finančními prostředky uloženými na účtech městyse.
- ❖ v návaznosti na provedenou rekonstrukci silnice II/229 Louny – Ročov, odsouhlasili zastupitelé opravu části chodníku od fary k nové autobusové zastávce, pokládku asfaltu v ulici Škroupova, a opravu chodníku u autobusové zastávky před Jednotou za celkovou cenu 250 tis. Kč. Dále odsouhlasili provedení dopravního značení v ulici V Poustkách a 1 kus optické brzdy při vjezdu do obce směrem od Líšťan. Možnost provedení Optických brzd ve všech vjezdech do obce a zřízení přechodu pro chodce na horizontu v ulici Lounská rozhodli radní realizovat v jarních měsících s tím, že pověřili starostu vyřízením potřebných povolení.

- ❖ doporučují zastupitelstvu na prosincovém zasedání ke schválení návrh nové obecně závazné vyhlášky o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, vyplývající ze zákona č. 300/2011 z 14.10.2011, kterým se mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách.
- ❖ byli seznámeni s projektovou dokumentací na realizaci biokoridoru, jejímž investorem je Pozemkový úřad Louny. Realizace je plánovaná na rok 2012. Součástí akce, která zahrnuje zhotovení biokoridoru a přirozeného poldru v okolí pokračování cyklostezky na horizontu v prostorech zvaných Na kolečkách je i úprava narušené „osevácí“ cesty.
- ❖ byli seznámeni s výsledkem jednání s P. Wernerem Horákem ohledně pronájmu fary v Cítolibečích. Po téměř ročním jednání došlo k dohodě a 30. listopadu 2011 starosta převzal budovu do správy městyse s tím, že ji městys bude užívat výměnou za základní údržbu budovy a přilehlého prostranství.
- ❖ odsouhlasili zadání zajištění administrátorských prací týkajících se výběrového řízení na rekonstrukci hlavního sálu Dělnického domu Cítoliby Ing. Tomkovi, který již pro městys zajišťoval výběrové řízení na hasičské auto.
- ❖ vzali na vědomí usnesení rady města Loun ze dne 17.10.2011 o vzetí na vědomí našeho návrhu na spolupráci při rekonstrukci hlavního sálu Dělnického domu a následném užívání. Před dalším projednáváním Rada města Loun uložila odboru místního hospodářství provést a předložit analýzu porovnávající vhodné objekty, mezi které byl zahrnut i Dělnický dům v Cítolibečích.
- ❖ revokovali usnesení Rady městyse týkající se stanovení priorit zařazení investičních akcí do rozpočtů a rozpočtového výhledu. Radní odsouhlasili dvě prioritní investiční akce: rekonstrukci hlavního sálu Dělnického domu v roce 2012 a zateplení budovy Mateřské školy Cítoliby v roce 2013. Ostatní investiční akce se odsouvají na další roky v závislosti na finanční situaci městyse.

27.11.2011 rozsvícení vánočního stromu

- ❖ schválili provedení investiční akce „Rekonstrukce hlavního sálu Dělnického domu v Cítolibeč“ s maximální výší investice 11 milionů Kč z vlastních finančních prostředků městyse a s využitím úvěru. Finanční prostředky z fondu Pioneer, které v současné době činí 1.922 tisíc Kč, budou převedeny na účet Městyse u Komerční banky, následně uloženy na termínovaný vklad a budou sloužit jako finanční rezerva ke krytí mimořádných výdajů. Pro běžný chod městyse bude na účtu vždy zachován minimální zůstatek 1 milion Kč. Po dobu splácení úvěru budou v rozpočtu běžných roků vyčleněny finanční prostředky v takové výši, která odpovídá potřebám krytí a splátka úvěru tak neohrozí běžný chod městyse.
- ❖ radní doporučují zastupitelstvu na prosincovém zasedání ke schválení návrh rozpočtového výhledu na období 2012 - 2017. Tento rozpočtový výhled bude sloužit jako výchozí materiál při zpracování rozpočtů na roky 2012 – 2017, případné změny budou začleněny do úprav rozpočtového výhledu v následujících letech.
- ❖ radní doporučují zastupitelstvu na prosincovém zasedání ke schválení návrh rozpočtu na rok 2012 s příjmy ve výši 7.774 tis. Kč a výdaji ve výši 18.796 tis. Kč, schodkový rozdíl příjmů a výdajů činí 11.022 tis. Kč je plně kryt nerozpočtovanými příjmy (dotace a příspěvky), dále zůstatkem finančních prostředků na běžných a termínovaných účtech a předchozím souhlasem zastupitelů s čerpáním úvěru. Návrh rozpočtu vychází ze schváleného rozpočtového výhledu na období 2010-2013 upravených o následná rozhodnutí RM a ZM. V tomto návrhu rozpočtu jsou zahrnuty předpokládané příjmy, které byly pokráceny o 20%, tak jako v roce 2011. Daň z nemovitosti je rozpočtována dle skutečnosti 2011. V návrhu rozpočtu je zahrnuta investiční akce "Oprava hlavního sálu Dělnického domu" s celkovou maximální možnou výše investice 11 mil. Kč, z ostatních finančně náročných akcí v rozpočtu ponecháno 100 tis. Kč na pořízení veřejného osvětlení v nových zástavbách rodinných domů a 180 tis. Kč na financování 2. etapy pořízení nového územního plánu.

Odpady 2012

Radní doporučují zastupitelstvu na prosincovém zasedání ke schválení návrh úpravy Ceníku odvozu a odstranění směsného komunálního odpadu pro území městyse Cítoliby od 1.1.2012 ve smyslu navýšení o 10% oproti předchozímu platnému ceníku z 1.1.2009. V návaznosti na změnu snížené sazby DPH od 1.1.2012 doporučují radní zastupitelům navýšení cen vybíraných za odvoz a odstranění směsného komunálního odpadu o 10%. Stávající ceník je platný od 1.1.2009 a nebyl upraven i přes navýšení od dodavatele v minulých dvou letech. Navrhované zvýšení pokrývá nejen náklady na ceny z titulu zdražení služby dodavatele, ale i výdaje spojené s administrativou (vytištění nových ceníků a doručení občanům, následné úpravy smluv atd.) a dle informace dodavatele i zdražení o 3,5% v roce následném, tak abychom ceník nemuseli upravovat opětovně od roku 2013. Navýšení o 10% je dle názoru rady přiměřené a např. čtyřčlennou rodinu využívající nádobu 120 litrů, včetně pronájmu bude rozdíl v ceně 148 Kč/rok, tj. o 3 Kč/osobu/měsíc.

Svozy:

- ❖ 1x týdně ve čtvrtek
- ❖ kombinovaný: zimní období listopad – duben 1x týdně ve čtvrtek,
letní období květen – říjen 1x za 14 dní každý lichý týden ve čtvrtek
- ❖ 1x za 14 dní každý lichý týden

Sběrný dvůr:

do sběrného dvora může odkládat zdarma každý občan, který má zaplacen poplatek za popelnici na daný rok.

- ❖ v Cítolibech, ulici Malíře Sochora za Ocelokolnou je možné ukládání zeleného odpadu, spotřebiče (úplně včetně přírodních kabelů), pneumatiky, železo, nebezpečný odpad, žluté a červené pytle na tříděný odpad. V provozu od dubna do konce října, provozní doba: středa 17:00 - 18:00 hodin, neděle 15:00 - 17:00 hodin.
- ❖ LOUNY - Ul. Poděbradova areál Marius Pedersen, může v rámci zaplaceného poplatku za popelnice každý občan starší 15ti let uložit ve Sběrném dvoře v Lounech 200 kg odpadu ročně, též zelený odpad, spotřebiče (úplně včetně přírodních kabelů), pneumatiky, železo, nebezpečný odpad, žluté a červené pytle na tříděný odpad. V provozu celoročně, provozní doba: pondělí - pátek 8:00 - 18:00 hodin, sobota - neděle 10:00 - 17:00 hodin. Za objemný považujeme odpad, který se svým rozměrem nevejde do popelnice (např. nábytek, matrace, koberce, linolea, textilie, boty, dveře, WC, umyvadla, dřevo, keramika, plast, odpady ze zeleně, zahradní odpad apod. (200 kg/osobu/rok), pneumatiky (4 ks/rok). Sběr separovaného odpadu pro obyvatele zdarma, bez limitu (papír a lepenka, sklo, kovy, plastové obaly od nápojů, plasty, nápojový karton). Sběr nebezpečných složek komunálního odpadu je pro obyvatele zdarma. Do bezplatných limitů nespadá stavební a demoliční odpad a střešní krytina. Sběr nepoškozených elektrozařízení zdarma (televizory, lednice, sporáky atd.)

Stanoviště kontejnerů na tříděný odpad:

- ul. Postoloprtská (zahrada DD) - papír, 2x plast (pet lahve), barevné sklo, bílé sklo
- ul. Boženy Němcové (pod MŠ) - papír, plast (pet lahve), barevné sklo, bílé sklo
- ul. Chlumčanská - papír, plast (pet lahve), sklo
- ul. K Zastávce (bývalá jídelna Osevy) - papír, plast (pet lahve), sklo
- ul. Fibichova (proluka proti Smetanově ul.) – papír, plast (pet lahve), sklo

Na úřadu městyse si mohou občané zdarma vyzvednout pytle na tříděný odpad žluté - plasty z domácností a červené - obaly tetrapack. Tyto se naplněné zdarma odevzdávají ve sběrných dvorech.

Rekonstrukce hlavního sálu Dělnického domu Cítoliby

Historická budova se nachází v centru městyse, v Zeměšské ulici, č.p. 219, parcelní číslo 246, stavba na katastrálním území Cítoliby, č. 617822. Účelem rekonstrukce objektu je vytvoření dosud nevyužitých prostor občanské vybavenosti. Část budovy, která bude rekonstruována (hlavní sál) je zcela nefunkční. Velká budova je částečně využita úřadem městyse jako kancelářské prostory. Významnou část budovy zaujímá hlavní sál, který již bezmála 20 let nemůže být využit pro jeho dezolátní stav. Sál je od konce osmdesátých let rozestaven. Tehdy byla zahájena sanace havarijního stavu. Objekt byl podepřen ocelovou konstrukcí, ale práce nebyly dokončeny. I přes rozsáhlé investice do budovy není sál doposud použitelný. Současný stav sálu neumožňuje využití pro účel, pro nějž byl v meziválečném období 20. století postaven. Nyní je sál využíván jako skladiště. Projekt koncipuje multifunkční využití, a to díky velmi rozsáhlému zázemí, který vytvoří i prostory kluboven a archivů. Hlavní sál bude mít svůj foyer, ale také balkony a jeviště. Objektu bude navracena funkce, k níž byl určen. Vznikl z iniciativy dělnického hnutí meziválečném období. Objekt je chráněnou kulturní památkou. Dělnický dům bude plně funkčním kulturním a technickým zázemím obce Cítoliby. Obdobný dům, který by splňoval takovou funkci není. Kulturní akce jsou pořádány obcí i zde činnými spolky v provizorních podmínkách, např. v tělocvičně (sokolovně), garážích sloužících dobrovolným hasičům apod. Projekt je umístěn v centru obce vedle obecního úřadu, bude tím proto podpořena i identita městyse. Pozemek i budova je v majetku obce.

Dělnický dům je s Cítoliby spjat v historických vazbách, a proto je navrácení jeho původního účelu velmi prioritní. Svou významovou roli má i poptávka po komunitních akcích, slavnostech a soutěžích, při kterých se formuje venkovská soudržnost, která je pro život v malých sídlech nezbytná. Svůj vliv má i vývoj samotného projektu, k objektu je přidružena i zahrada, kterou

Městys Cítoliby opravil, instaloval prolézačky, a proto se zde pozvolna rodí kulturně – oddechový areál, kde se setkávají občané Cítolib různých generací, což je velmi příznivé. Realizace projektu tedy bude jakýmsi završením záměru takového areálu. Velký sál s multifunkčním využitím v Cítolibech zatím chybí, a proto je ho velmi zapotřebí. Četné aktivity jsou pomocí aktivních obyvatel (nejen pracovníky obcí), členů spolků pořádány mnohdy v provizorním či nevhodném prostředí, nebo v příliš velkém riziku nepříznivého počasí, jsou-li konány venku. Představitelé městyse vyvíjejí silnou iniciativu k tomu, aby se

Cítoliby nestaly suburbánním prostorem přilehlých Loun a existujících nebo plánovaných průmyslových zón. Na významu začíná mít i blízkost města Prahy, jejíž dostupnost se zkrátí rozšířením silnice R7, na níž Cítoliby leží.

Hlavním smyslem projektu je proto „udržet v Cítolibech aktivní život občanů“, kterým není lhostejné, kde žijí, dokáží se společně bavit a tvůrčím způsobem přemýšlet, nebýt izolovaní jen za plotem a zdmi svých domků.

Stavba domu je spjata s jedinečnou historickou tradicí dělnického hnutí meziválečného období. Stavba byla uskutečněna z dobrovolných příspěvků do „Družstva pro vystavění dělnického domu. Poprvé byl sál otevřen v roce 1921. Dělnický dům byl postaven jako projev přirozené potřeby sdružovat se a kultivovat komunitu. Hlavní sál se stal krátce po jeho otevření velmi významným zázemím pro kulturní činnost v městyse Cítoliby i jeho blízkých obcích. Založen byl ochotnický divadelní spolek, který svou činnost ukončil až v šedesátých letech

20. století. Hluboce zakořeněnou divadelní a kulturní tradici nepřetrhla ani započatá, ale nedokončená rekonstrukce Dělnického domu, k níž bylo přistoupeno v 80. letech. Byly provedeny novodobé přístavby k historickému domu, ale hlavní sál zůstal do dnešních dnů rozbourán a nedostavěn. Cítoliby ztratily velmi významnou část svého zázemí, jež dodávalo obci image a poskytovalo dobré podmínky pro kulturní vyžití. Již přes dvacet let se Cítoliby potýkají s absencí velkého sálu. Iniciativa občanů však neupadla a společenské akce se konají dále, ovšem v nevyhovujících podmínkách.

O veliké poptávce po kulturních akcích svědčí jejich hojné pořádání městysem nebo různými spolky (Sbor dobrovolných hasičů či Sportovní klub). Občané velmi často jezdí za divadelními představeními do blízkých měst. Bude-li projekt realizován, bude k dispozici i divadelní podium, které je schopno vyhovět i představení hostujícího hereckého souboru. Klubová činnost, přednášky a literární čtení jsou v obci také velmi oblíbené. Akce pořádají zmíněné spolky i jednotlivci. Zajímavým je však i Klub 6-99, který sdružuje pro zájmovou činnost, vyprávění a ruční práce seniory i mládež. Tito všichni jsou na projektu velmi zainteresováni a podporují jej, jelikož sálu, nebo kluboven budou využívat.

Dělnický dům byl po transformaci v devadesátých letech navrácen do majetku městyse. Od tohoto okamžiku bylo cílem navrátit objektu jeho původní funkce. Průběžně dle svých možností do objektu bylo investováno z vlastních prostředků i z dotačních prostředků Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Kromě nepoužitelného traktu hlavního sálu a potřebného zázemí se již v domě nyní nachází zcela funkční úřadovna městského úřadu a pošty, menší sál pro konání schůzí a zastupitelstev a restaurace. Objekt má také nádvoří, které bylo v roce 2007-2008 revitalizováno. Účelem je navrácení významu dělnického domu, aby byl přirozeným centrem setkávání, formování občanské iniciativy a uspokojování sociálních a kulturních potřeb.

Výchozími podmínkami jsou již uskutečněné investice. V roce 2006 bylo do domu investováno Kč 1 444 tis. Byla vyměněna střešní krytina, okna a dveře, hromosvod a byla zrekonstruována chráněná fasáda. Projekt završí velmi rozsáhlé dílo, které obec pomoci

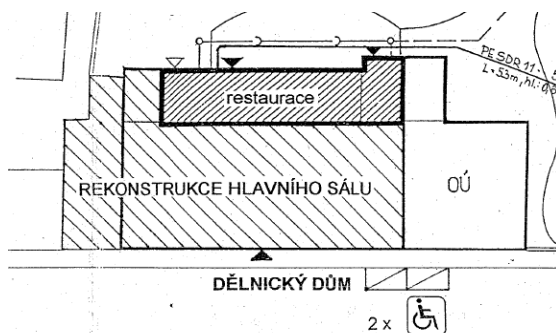

dotačních a vlastních prostředků postupně naplňuje již celou řadu let. Účelem projektu je navrátit historické budově její funkčnost a spojit je s funkcemi dalšími. Podstatou rekonstrukce by mělo být i rozšíření a zkvalitnění zázemí pro realizaci kulturních, vzdělávacích, společenských a jiných aktivit. Záměrem Městyse Cítoliby je včlenit do centra obce multifunkční objekt, aby se stal přirozeným kulturním a společenským centrem. Tak se dosáhne celkové rehabilitace historického areálu, který bude sloužit ve shodě s posláním poskytovaných veřejných služeb. V roce 2007 byl na budově zbudován hromosvod v hodnotě 69 tis. Kč. V téže roce se provedly drobné opravy v přístavcích a postupné vyklízení dvora tak, aby zde mohla vzniknout vícefunkční zelená klidová zóna ve středu městyse. Proběhla úprava nádvoří, vysazeny stromy a keře vytvářející příjemné zelené ohraničení zahrady, byly osety trávníky a upraveny chodníky. Nyní je klidová zóna již v provozu a za teplých dnů je hojně využívána.

Technické a technologické řešení projektu

Uvedené technologické řešení nebylo řešeno alternativně. Tato jediná varianta byla maximálně přizpůsobena kritériím: očekávané funkčnosti, kvality a minimálním nákladům.

Stavební úpravy jsou prováděny na stávajícím půdorysu stavby postavené v roce 1921 a do dalších novodobých přístaveb nezasahuje. Projekt je včleněn do částečně funkční budovy, kde se nachází úřadovna městyse, pošty a knihovna. V novodobé přístavbě k hlavní lodi (sálu) stavby je nyní oddělená restaurace. Tyto funkční celky zůstanou projektem nedotčeny. Hlavní sál (projekt) zahrnuje velkou plochu budovy. Objekt sloužil svému účelu, tj. pořádání tanečních zábav. Koncem 80. let byla provedena sanace havarijního stavu – sejmutí balkonů, sanace krovu ocelovými prvky, odstranění podlahy. V roce 2006 byly opraveny fasády a provedena kompletní výměna oken.

Napojení na dopravní a technickou infrastrukturu je zajištěno na místě. Rekonstrukce sálu je v souladu s územním plánem obce. Výstavba nevyžaduje žádné podmiňující investice a jiná opatření v dotčeném území. Předpokládaná lhůta výstavby: 12 měsíců.

Statistické údaje stavby:

Zastavěná plocha rekonstrukce:	511,7m ²
Obestavěný prostor stávající	3.582m ³
Obestavěný prostor navržený	3.582m ³
Náklady na výstavbu (2.800,- Kč/m ³)	10.392,5 tis. Kč

Stávající stav staveniště: V současné době je pozemek přiléhající k rekonstruovanému objektu volný. Realizace projektu vylučuje kácení vysoké zeleně. Staveniště se nachází uvnitř zastavěného území, určeného územním plánem sídelního útvaru k obytné zástavbě.

Současný stav hlavního sálu

Nový tarif autobusové dopravy v oblasti Lounsko-západ přinese cestujícím řadu změn

Od 11. 12. 2011 bude v oblasti Lounsko-západ na autobusových linkách 713, 715, 716, 717, 718, 726, 734, 738, 739, 741 provozovaných dopravcem BusLine a.s., platit nový tarif nazývaný „**zónově-relační tarif**“. Pro cestující přinese v odbavování v autobusové dopravě spoustu novinek a odlišností proti současnému odbavování.

Cena za přepravu autobusem se bude v této oblasti nově určovat podle přiřazení zastávky do **zóny a vzdálenosti mezi zónami**. *(Dnes cestující platí cenu za ujeté kilometry podle trasy autobusu a to např. i když jede nedobrovolně zajižděnou.)*

Nejprve se určí, do které zóny patří nástupní a výstupní zastávka cestujícího. Zóny sdružují zastávky zpravidla v rámci jedné obce. Číslo zóny je uvedeno v nových jízdních řádech. Vzdálenosti mezi zónami byly stanoveny **tarifními jednicemi**, které odpovídají vzájemné vzdálenosti hlavních zastávek každé zóny v km. (V rámci jedné zóny, zpravidla obce, pojedou cestující za nejnižší stanovené jízdné.) V rámci oblasti se takto **sečte vzdálenost podle zón** mezi počátkem a cílem cesty cestujícího. *(Příklad: Ročov – Louny 15 tarifních jednic.)*

Podle ceníku se zjistí cena odpovídající tarifním jednicím. Zjištěná **cena platí pro cestu mezi všemi zastávkami ve výchozí zóně do všech zastávek v cílové zóně bez rozdílu**. Jízdné cestující zjišťovat nemusí, jako dosud pouze nahlásí řidiči místo výstupu. *(Příklad: dospělý Ročov – Louny za 26 Kč.)*

Důležitou výhodou nového tarifu je pro cestující **výhodné časové jízdné**, a to sedmidenní, třicetidenní a devadesátidenní. Časové kupóny budou vázány na zakoupení nové čipové karty, s výjimkou sedmidenní jízdenky, která bude vydávána i v papírové podobě. Tarif je sestaven tak, aby zvýhodnil pravidelné cestující a díky využívání časových kupónů a čipových karet zrychlil odbavení cestujících.

Cena se určí opět podle tarifních jednic. **S časovou jízdenkou můžete cestovat bez omezení v zakoupené relaci v obou směrech jízdy po celé předplacené období, včetně víkendů**. (Např. pro relaci Ročov – Louny je týdenní cestování za 195 Kč, měsíční za 702 Kč. Kdyby si cestující kupoval jízdenku každý den v měsíci, za měsíc zaplatí $26 \times 2 \times 21 = 1092$ Kč. Nabízená sleva za měsíční jízdné je cca 35 %. Pokud pojedou i o víkendu, ušetří ještě více.) Původní tarif autobusové dopravy byl sice pro jednotlivé jízdenky levnější, ale časové jízdné cestujícím nenabízel.

Čipové karty bude nově prodávat i řidič autobusu za cenu 95 Kč. Kartou bude možné hned použít. Další novinkou, kterou tento tarif přináší jsou **anonymní čipové karty, které budou přenosné**. Jednu anonymní kartu bude moci využívat více cestujících, v reálném čase však vždy pouze jeden. Na anonymní karty bude možné nahrát i časový kupón se slevou (žákovské, studentské jízdné), nárok na příslušnou slevu bude muset cestující při nástupu prokázat příslušným průkazem. Pokud bude cestující využívat personifikovanou čipovou kartu, nebude muset nárok na slevu prokazovat dalším průkazem. Dle informací dopravce budou nové čipové karty, které umožní nahrání měsíčního kupónu, k dispozici v průběhu prvního čtvrtletí roku 2012 po odladění odbavovacího systému. Prozatím budou vydávány jízdenky pouze papírové, a to pro jednotlivou jízdu a časové sedmidenní.

Nový tarif **umožní cestujícím přestupovat** mezi jednotlivými spoji linek zapojených do nového tarifu v oblasti. Nově si tedy cestující budou moci výhodněji zakoupit jízdenku i do místa, které se nebude nacházet na lince, ale někde jinde v oblasti Lounsko-západ (prozatím jen tam). Přestupy budou umožněny pouze u jednotlivých jízdenek na čipové kartě, nebo u časových jízdenek. Je tedy možné zakoupit si jízdenku pro měsíční dojíždění např. i pro trasu

Cítoliby – Postoloprty, i když zde nejede žádný přímý autobus. Návazná jízda bude možná jen na linkách dopravce BusLine a.s. v této oblasti.

Tarif nezohledňuje, kudy cestující jede, a při zakoupené časové jízdence pro relaci Louny – Žatec může využívat jakoukoliv trasu mezi těmito městy, tj. přes Bitozeves, Malnice, nebo přes Lipno.

Informace a personifikované čipové karty nabídne dopravce BusLine a.s. na své informační kanceláři v Žatci na adrese Obránců míru 315, Žatec 438 01 (Po, Út, Čt, Pá 6:30 - 15:00, St 9:30 -17:00); info.ln@busline.cz; tel: +420 721 285 761. Na původních čipových kartách dopravce BusLine a.s. budou fungovat platby elektronickou peněženkou za jednotlivé jízdné, časové kupóny však není technicky možné na tyto karty nahrát.

Více informací o tarifu a jízdních řádech na webových stránkách dopravní obslužnosti Ústeckého kraje <http://doprava.kr-ustecky.cz> či na pobočce dopravce.

Zdařilá akce Nadačního fondu Karla Blažeje Kopřivy

Spolek rodáků a přátel města Loun a okolí uspořádal v Praze 14.9.2011 přednášku na téma „*Barokní Cítoliby - minulost a současnost*“. Ač nejsem členem tohoto Spolku, využil jsem pozvání PhDr. Zdeňka Šestáka, abych se zúčastnil této akce. Přednášku v realizaci Nadačního fondu Karla Blažeje Kopřivy, přednesl předseda Nadačního fondu Jaroslav Bárta. Myslím, že přednáška se setkala s velice příznivou odezvou už proto, že se lounští rodáci aktivně zajímají nejen o historii, ale i o současné dění svého kraje. V roce 2010 tak na příklad navštívili v rámci poznávacích a kulturních zájezdů Cítoliby, kde měli možnost si prohlédnout nejen současnou obec s jejími památkami a se zasvěceným výkladem Jaroslava Bárty, ale vyslechli si i přednášku hudebního skladatele PhDr. Zdeňka Šestáka o jeho badatelském díle spojeném s vydáním monografie „*Musica antiqua Citolibensis*“, včetně výběru hudebních ukázek. Zmíněná pražská přednáška zvoleným tématem tedy navázala na akce minulé a byla tak nejen poučením o cítolibském baroku, ale i propagací, kterou si toto místo s odkazem na vysokou kulturu minulosti zaslouží.

Ing. Jiří Veselý

Nádech historické magie na Svatojakubské pouti

V minulých dnech se v Cítolibech uskutečnila tradiční Svatojakubská pouť. Organizátoři opět v chrámu sv. Jakuba Většího, tak jako v loňském roce (dr. Šesták), uspořádali přínos prezentace české kultury! Tentokrát koncert „*Musica Da Chiesa 2011*“ v podání dua pánů Mgr. Jaroslava Konečného a Tomáše Najbrta. Posluchače a diváky zajímaly všechny z dlouhé řady nástrojů, interpretující hudbu s náboženskou motivací, i s lidovou písní „Dorota“, ale i s napodobením kohoutího kokrhání. Nejvíce ale zúčastněné zaujal nejdelší strunný nástroj na světě Teorba! Obdiv rovněž získal historický hudební nástroj Ninéra, kde tvorbu tónů zajišťuje mechanické ovládání válečků působících na dvě struny a vše je ovládáno klikou. Možná, že právě před staletími vznikla motivace uplatnění techniky v hudbě. Bude-li úřad městyse v této tradici pokračovat, bude díky jeho podpoře udržována a s nadějí podporována úcta k naší – České kultuře!

Ing. Karel Šedivý, Ústí nad Labem 13.8.2010

Zdeněk Šesták a sborové cykly a cappella

Výraz *a cappella* (v italštině jako *v kapli*) v hudbě označuje vokální hudbu nebo zpěv bez doprovodu hudebních nástrojů. Je to proto, že v raném a vrcholném středověku nebylo možné používat v rámci církevní hudby hudební nástroje.

Zdeněk Šesták v době svých gymnaziálních studií hudebně vyrůstal na kůru cítolibského chrámu. Vnímá tam nejen jedinečné výtvarné prostředí, ale důvěrně se seznamoval s žalmovou poezií chrámové liturgie. Její pochopení mu přibližovalo i studium latiny na lounském gymnáziu.

Později, už jako vyzrálý skladatel, zúročil tuto inspiraci z mládí, když vytvořil v letech 1976 až 1992 tematicky ucelenou řadu pěti duchovních kantát pro smíšený sbor *a cappella* na starozákonní žalmové texty. Tak postupně vznikaly kantáty **In Deo**

speravit cor meum (1976), **Cantate Domino canticum novum** (1981), **Laudate Dominum omnes gentes** (1983), **Excita, Domine, corda nostra** (1989) a **Laetentur coeli et exultet terra** (1992).

Cituji autorovo vyjádření k tomuto cyklu kantát: „Když jsem se do tohoto úkolu pouštěl, vůbec jsem netušil, že se mi rozroste do těchto rozměrů. Každá z těchto přibližně 15 až 20 minutových kantát se váže textově i vnitřním hudebním obsahem; nikoliv však přísně liturgicky, ke konkrétní době církevního roku (advent, vánoční, postní, velikonoční a svatodušní doba). Přes to časové rozprostření, ve kterém dílo vznikalo, jsem usiloval o stylovou a výrazovou jednotu cyklu. Tento rozsáhlý cyklus kantát je svým způsobem reminiscencí i díkuvzdáním za dary ducha, jež se mi v tomto výtvarně výjimečném prostředí (sochař Matyáš Bernard Braun, malíř Václav Vavřinec Reiner) dostaly. Jsem tomuto místu velmi dlužen.“

Jako protipól k těmto duchovním kantátám vznikly v letech 1971 až 1978 jiné, zcela odlišné, avšak neméně významné sborové cykly rovněž *a cappella* **Hommage à Apollinaire** (1971), **Portrét Konstantina Biebla** (1974) a **Puškinské vigilie** (1978).

Guillaume Apollinaire je považován za jednoho ze zakladatelů moderní francouzské poezie. Ve svých verších vychází ze změny nazírání člověka na měnící se svět přelomu 19. a 20. století, oslavuje moderní dobu a velikost lidské existence, schopnou tuto moderní dobu uchopit a pochopit. Proměnou procházejí i jeho verše - mizí klasický, vázaný verš, je ignorována interpunkce a rytmus, báseň se stává volně plynoucím proudem myšlenkových asociací. Tento princip je blízký i Zdeňku Šestákovi a proto svým cyklem vzdává hold tomuto velkému básníkovi.

Sborový cyklus Hommage à Apollinaire obsahuje 12 skladeb a jeho souborné provedení představuje více jak 31 minut hudby. Předkládám čtenářům alespoň některé z nich:

- **Pod mostem Mirabeau** (překlad Jaroslav Seifert): Most, dostavěný v roce 1896 nese jméno spisovatele, diplomata a významného politického činitele z období Francouzské revoluce, kterým byl Honoré Gabriel Riqueti de Mirabeau (1749-1791). Oba pilíře mostu jsou z každé strany vyzdobeny alegorickými sochami z bronzu: Ville de Paris (Město Paříž), Navigation (Navigace), Abondance (Hojnost) a Commerce (Obchod). Na zábradlí uprostřed mostu je znak města Paříže. Skladba však nehovoří o architektuře, ale - pod mostem Mirabeau se scházejí také milenci - o lásce a jejích proměnách. Od vzpomínek na lásky minulé, o vznikající lásce k jedné dívce, o vyprchávacích okamžicích zamilování i o koncích lásky a snaze zapomenout jeden na druhého. A „...Pod mostem Mirabeau své proudy Seine valí...“.

- **Nápis na hrob Henri Rousseaua celníka** (překlad Milan Kundera): Henri Julien Felix Rousseau byl francouzský naivní malíř. Přezdívka Douanier - Celník pochází z doby, kdy byl zaměstnancem úřadu výběru daní Octroi. Byl to jeden z nejvýznamnějších naivistů, nedělních malířů. Maloval exotické fantaskní krajiny, portréty i výjevy z obyčejného života. Zvláštní styl malby a opravdovost obrazů zaujala a byla inspirací pro mnoho umělců, mimo jiné to byli Guillaume Apollinaire a Pablo Picasso. Do náhrobního kamene je vytesán text Apollinoairovy básně, který je v Šestákově hudebním pojetí velmi zajímavou kompozicí. Celá kompozice je podbarvena textem „*rozmilý Rousseau*“, zpočátku v mužských hlasech, nad nimiž ženské hlasy přednášejí vlastní text Apollinoairovy básně až do emotivního vyvrcholení („...*Neproclívej nám zavazadla u nebeské brány, přineseme ti štětce plátna i barvy jež září...*“), po němž se objevují ženské hlasy, a text pokračuje v hlasech mužských a ztrácí se v pianissimu závěrečného akordu sboru.

- **Bílý sníh** (překlad Zdeněk Kalista): Je to kouzelná skladba s autorovým označením Pastorale giocoso - živá, žertovná pastorela. Apollinoairův text totiž hovoří o andělech, z nichž jeden je kuchař „*Kuchař teď škube husy...*“ a husí pera padající andělům z nebe jsou vločkami sněhu. S žertovným textem kontrastuje šestákovský zasněžený závěr, jež je typický pro mnoho jeho kompozicí.

- **Zvony** (překlad Petr Kopta): Opět je to skladba o lásce. Skladbu uvádí rytmus zvonů v basech a tenorech, postupně houstnoucí a vyzrazující tajemství o lásce špatně ukryté a prozrazené „...*Když láska lidem uhrane, věří že nikdo nevidí je, náš ukrýt byl však tuze zlý...*“. V unisono sopránech a altech až posléze celým sborem je sdělována výtka, kdo všechno o tom už ví „...*Už vidím jak se otáčí každý z nich po mně s ironií...*“.

- **Podzim** (překlad Milan Kundera): Kulhavý vesničan se svým volečkem se ztrácí do mlhy, propěvuje si „...*písničku o lásce jíž kdosi vale dal, o prasklém prstenu a kráse zašlé lety, podzime kams léto pochoval, podzime...*“. Podzime, podzime... doznívá v pianissimu basů.

Sborovým cyklem Portrét Konstantina Biebla vyjadřuje Zdeněk Šesták svůj obdiv krajanovi, slavětínskému rodákovi a čelnému představiteli avantgardních básníků generace 20. let minulého století, jemuž byla rovněž inspirací tvorba Guillaumea Apollinaire („...*Kdyby teď přišel my bychom ho obklopili Láskou která nezná jen slova...*“). Cyklus čítá 11 sborů, představujících souhrně téměř 31 minut velmi krásné a emotivní hudby. Zamysleme se alespoň nad čtyřmi sbory, kde autor používá různých kompozičních technik:

- **Milenci** (Ricercar): Text Bieblovy předlohy je velmi krátký, pouhé čtyřverší: „*Až umřem, staneme se květinami. Ve dne budeme lidem pro radost a v noci budeme sami.*“ Hudební formou je ricercar - původně renezanční polyfonní útvar zpracovávající imitačně jeden nebo několik motivů, historicky předchůdce fugy.

- **Listonoš** (Moment musical): Bieblův popis listonoše v černé pelerině s těžkou kabelou přes rameno a typickou fialovou inkoustovou tužkou vyvolává vzpomínky na naše mládí, kdy tato podoba listonoše patřila ke koloritu doby. Je to kouzelná malá přednesová skladbička moment musical - v překladu z francouzštiny hudební nápad.

- **Škála** (Fantasia in modo dodekafonico): Text básně je zpracován jako dodekafonická fantazie a dovoluji si tvrdit, že mistrně zobrazuje Bieblův surrealistický text. Na vysvětlenou: Metodu dodekafonie vymyslel na počátku 20. století rakouský skladatel Arnold Schönberg. Dodekafonická kompozice je založena na tónových řadách. Jedná se o dvanáctitónové sekvence, ve kterých musí být obsaženo všech dvanáct tónů chromatické stupnice uspořádaných tak, aby se v ní žádný tón neopakoval. Tyto řady lze dále transformovat a odvozovat z nich řady další. Poslech dodekafonické hudby je však velmi náročný.

- **Vize** (Fuga a cinque parti): Jak italský předpis naznačuje, jedná se o pětilhasou fugu. K tomu opět vysvětlující poznámka: Jak již bylo řečeno, fuga se v 17. století vyvinula z ricercaru, jako jedna z hudebních forem baroka. Je to polyfonní útvar, vrcholná forma imitačního kontrapunktu, jehož podstatou je plynulý, ustavičně se měnící hudební proud, který usměrňuje a zpevňuje neměnné fugové téma. Už z názvu a posléze i z krátkého pětiveršového

textu je zřejmé, že jde o kompozici myšlenkově závažnou a veskrze optimistickou („*Neboj se, lidstvo, nezhajneš! Přes proroctví všechna na Noemově arše uplyneš. Na břehu zanech bídu, zoufalství a otroctví. Neboj se, lidstvo, nezhajneš!*“).

Posledním sborovým cyklem jsou Puškinské vigilie. Tvoří jej tři sbory: ***Kvítek***, ***Bryčka života*** a ***Bezesná noc*** o celkové stopáži 9 minut.

Alexandr Sergejevič Puškin, představitel revolučního romantismu je považován za zakladatele moderní ruské literatury. Byl to spisovatel a básník nevšedního intelektu, který vymanol ruskou literaturu z úzkého domácího okruhu a úspěšnou integrací řady evropských literárních a myšlenkových proudů učinil ruskou literaturu významnou součástí evropské kultury. Vztah Zdenka Šestáka k tomuto básníkovi našel vlastní umělecké vyjádření po návštěvě Carského Sela a světničky, v níž lyceista Puškin za studií přebýval. Snad i proto použil v názvu slovo vigilie, původně z latiny bdění, v tomto případě spíše vzpomínání, vzpomínkové setkání.

První skladbu ***Kvítek*** charakterizuje příznačná ruská zádumčivost, rozjímání nad kvítkem založeným v knize. Kde a kdy asi kvetl, kdo a proč ho utrhl a jsou on či ona ještě živi, nebo již „...*uvadl život obou, jak toto němé dítě niv?*“.

Ohnivé tempo další skladby ***Bryčka života*** připomíná rozjetou letící bryčku - život. Zprvu bezstarostný, pak zvolňující až nakonec „...*čas už koně žene sám*“.

Bezesná noc je jakýmsi monologem, který se stále více zamlžuje až snad končí vytouženým usnutím.

PhDr. Zdeněk Šesták se těmito cykly sborů po letech vrátil ke svým básníkům z mládí a již jako vyzrálý skladatel odpovídá svou osobitou hudební řečí na jejich niternou poezii.

Ing Jiří Veselý

Písemná komunikace cítolibské vrchnosti a městské rady v Lounech v 16. - 18. století

Zkrácená verze příspěvku pro konferenční sborník Comotovia 2011

Téma tohoto příspěvku je vyvoláno setrvalým zájmem autora o dějiny Cítolib, této vesnice, resp. městyse v bezprostřední blízkosti Loun. Je to především fenomén cítolibského baroka a hudebního klasicismu, který významem daleko překračuje horizont lounského regionu. Braunovy plastiky, Reinerovy obrazy a strhující hudba příslušníků cítolibské skladatelské školy jsou svědectvím úžasné síly, kterou toto kulturní centrum od začátku 18. století na své okolí působilo. Architektura, malířství, sochařství a hudba spolu se schopností dávných architektů zakomponovat celý cítolibský urbanistický komplex do krajiny vytvořily z barokních Cítolib vskutku jedinečné dílo.

Jedno mají Louny a Cítoliby společné. Je to velké vzednutí stavebních a kulturních aktivit na konci 17. a v prvních letech 18. století. V Lounech spadá do období 1694 – 1718 výstavba nového kostela Čtrnácti svatých pomocníků, špitálu, děkanství, dvou nových kašen, stavebních úprav všech čtyř filiálních kostelů a jejich vybavení novým inventářem a především pořízení nových oltářů do kostela sv. Mikuláše. V Cítolibech to pak je zejména výstavba nového kostela sv. Jakuba a výzdoba jeho interiéru a okolí plastikami a obrazy z dílny M. B. Brauna a V. V. Reinera. Na návsi byl vztyčen sloup sv. Trojice a zámecký park byl obohacen plastikami z Braunovy dílny.

Díky neúnavné práci muzikologa Zdeňka Šestáka je hudební kultura nejprozkoumanější oblastí cítolibských dějin. Netýká se to jen citované monografie, shrnující autorovy texty o cítolibské hudbě od roku 1968, ale také souboru nahrávek skladeb Václava Jana Kopřivy, Karla Blažeje Kopřivy, Jana Jáchyma Kopřivy, Jana Adama Galliny, Jana Venta, Jakuba Lokaje a Jana Janouška, které vyšly v několika reedicích.

Cítoliby však přitahovaly pozornost badatelů odedávna. Na základě studia písemnosti cítolibského velkostatku, který byl tehdy ještě uložen na tamním zámku, napsal schwarzenberský archivář Johann Veselý svou knihu o dějinách schwarzenberských panství v severozápadních Čechách, v níž se Cítolibům podrobně věnoval. Spolehlivé informace z ní lze čerpat i dnes. V roce 1930 vyšla monografie o Cítolibech z pera tamního učitele Františka Kučery a slavětínského faráře Františka Štědrého. Štědrý Veselého doplnil o výsledky svého studia v lounském městském archivu a v Archivu ministerstva vnitra. Na základě údajů v pozemkových knihách zpracoval historický místopis Cítolib. Další monografie věnovaná obci je až knížka z pera autora těchto řádek z roku 2003. V pasážích věnovaných dějinám cítolibské hudby je kompilací založenou na Šestákových pracích, v obecných dějinách ale přináší některé nové informace čerpané z písemností z lounského městského archivu, které Štědrý nebral v úvahu. V přehledu nejdůležitějších prací by neměla chybět ani pasáž, kterou ve svém monumentálním díle Cítolibům věnoval Karel Kuča. Je uceleným přehledem jak cítolibských dějin, tak zejména jejich urbanismu.

Pramenná základna pro tuto studii je soustředěna do lounského okresního archivu, konkrétně do fondu Archiv města Louny. V letech 1892–1932 působil jako farář ve Slavětíně rodák z Hostomic František Štědrý, o kterém již byla řeč. Tento pilný, neúnavný a v prezentovaných údajích někdy nepřesný amatérský historik vykonal v oblasti regionálních dějin Lounska nesmírně záslužné dílo. Lounský archiv, uložený v první polovině minulého století v zadním traktu radnice, nalezl Štědrý v dosti nepřehledném stavu. Aby se v množství aktového materiálu orientoval, rozhodl se vnést do něj řád. Roztřídil ho proto do několika věcných skupin, jako jsou např. „listy šlechtické“, „listy městské“, „listy krajských hejtmanů“ apod.

Materiál uvnitř skupin rozdělil chronologicky. Listy pak sešil a opatřil lepenkovými deskami. Každý svazek na konci opatřil společným místním, osobním a věcným rejstříkem. V takto zpřístupněném materiálu se sice dobře hledá, ale nelze se spolehnout, že je dokument vevázán vždy do tematicky správného oddílu. Pro účely této studie jsme provedli výpisky z následujících oddílů: „listy šlechtické“ z let 1554–1699, „plnomocenství“ z let 1671–1756, „listy výhostní“ z let 1617–1781, „akta smíšená“ z let 1655–1768 a „akta soudní“ z let 1566–1740.

Hodnota práce by se samozřejmě mnohonásobně zvětšila, kdybychom měli možnost pracovat i s písemnostmi zaslanými do Cítolíb lounskou městskou radou. Archivní fond Velkostatek Cítoliby je ale uložen v českobudějovickém depozitáři Státního oblastního archivu v Třeboni. Vzdálenost Českých Budějovic od Loun ale činí systematické studium cítolibského velkostatkového fondu prakticky nemožné.

Hruškové z Března – zakladatelé dominia

V květnu 1569 prodal Václav Kuneš z Lukovec panství Cítoliby včetně patronátního práva ke kostelu za 7600 míšeňských kop Adamu Hruškovi z Března. Adam byl příslušníkem rytířského

Portrét rodiny Adama Hrušky z Března

rodu, který měl kořeny v Blšanech, vesnici u Loun. V předbělohorském období patřila příslušníkům této ambiciózní rodiny na Lounsku a Žatecku také dominia Bitozeves, Tatinná, Selmice, Peruc, Smolnice, Toužetín, Selibice, Tvršice, Nečemice, Lišany, Zbrašín, Toužetín a podíly v několika dalších vsích.

Cítoliby měly v té době za sebou vývoj od velkorysého královského založení vesnice (jen náves měla rozměry 180 x 175 m) přes držbu pány z Koldic (asi polovina 14. stol. až husitské války) a Kuneši z Lukovec (snad od počátku 16. století). Důležité bylo zejména období, kdy Cítoliby vlastnili Kunešové. Ti vytvořili předpoklady budoucí existence Cítolíb jako centra panství a rezidenčního sídla. Pravděpodobně přestavěli starou tvrz po Koldicích a nepochybně zde zřídili pivovar. Rezidenční sídlo a zároveň centrum rozsáhlého panství z Cítolíb vytvořil teprve Adam Hruška. V roce 1573 zakoupil panství Selmice se Zbrašínem,

Hořany a částí Líšťan. O sedm let později získal další panství, tentokrát Brodec s vesnicemi Nevězenice, Břínkov a Vlčí. Jižně od Loun tak náhle vznikla rozlehlá jednotná enkláva se správním centrem v Cítolibech, v nejbližším okolí srovnatelná jen s lobkovickými panstvími Nový Hrad a Líčkov.

Adam Hruška, který zemřel v roce 1581, začlenil kunešovskou tvrz do hospodářského dvora a postavil si renesanční zámek, obsažený ve zdivu současné barokní zámecké budovy. Adamův syn Karel ve vsi obnovil faru. Na počátku 17. století tvořilo Cítoliby přibližně 25 usedlostí rozložených kolem návsi, k zámku příslušel dvůr, sladovna a pivovar. Vrchnosti patřily chmelnice, vinice a dva rybníky. Držitel Cítolíb za stavovského povstání, Adam Jindřich Hruška z Března, se ve prospěch stavů nijak výrazně neangažoval. Byla mu sice konfiskována třetina majetku, Cítoliby ale – po řadě soudních sporů – podržel. Zemřel roku 1630.

Dopisy do roku 1630 se v lounské registratuře dochovaly pouhopouhé tři. V prvním z nich se

roku 1578 Adam Hruška táže, zda je konšel Jiří Dědek ochoten zaplatit pokutu za to, že zbil jeho pacholka, když odklízal a vyvážel Hruškův hnůj z města pryč. Ve druhém oznamuje Hanuš Hruška, že hřivický krčmář není jeho poddaný, a konečně v roce 1600 napsali bratři Hruškové z Cítolíb, že nesouhlasí se stanným právem, které vůči nim u lounského soudu uplatnil Martin Michna.

První a druhá záležitost souvisí s běžnou praxí, kdy vrchnosti na soudech zastupovali své poddané a hájili jejich práva. Poslední případ reflektuje skutečnost, že lounský soud (stejně jako v jiných královských městech) byl prvoinstanční stolicí i pro některé spory, jež vedla šlechta s měšťany a někdy i mezi sebou. Záležitost napadeného pacholka Víta má souvislost s hruškovským majetkem v Lounech. Hruškové v 16. století vlastnili ve městě tři nemovitosti spadající pod městský šos. Jednak to byl nárožní dům na náměstí zvaný Modrá Hvězda (v 18. století ho vlastnil cítolibský kantor Gallina!), jednak dvě rozlehlé louky v Lužeradech severovýchodně od města. A právě tato luka se na dlouhá léta stanou jednou z hlavních příčin neustávajících sporů mezi Louny a cítolibskou vrchností.

Tři dochované listy jsou samozřejmě jen zlomkem toho, co bylo z hruškovské cítolibské kanceláře do Loun adresováno. S cítolibskými Hrušky se setkáváme ještě ve dvou dalšíchruzích písemností v lounském archivu. Městskými účetními knihami prošly dary v podobě vína zasílané na cítolibský zámek. V lounské smolné knize je pak podchyceno několik rozsudků nad delikventy, kteří byli poddanými Hrušků. Většinou se od své vrchnosti milosti nedočkali. V jednom případě, roku 1617, si bratři Hruškové nenechali ujít popravu svého jmenovce – a poddaného – Jana, drobného zlodějíčka, který kradl drůbež. Městská rada je na své útraty při této příležitosti ještě pohostila. Hruškovské období na Cítolibech zakončuje list Doroty Barbory Hruškové z Března, která oznamuje úmrtí svého bratrance Jana Adama Hrušky. Jeho pohřeb se konal 4. října 1637 v cítolibském kostele. Dorota Barbora byla v té době již podruhé vdaná.

Třicetiletá válka – plukovník Bissingen

Když v roce 1630 Adam Jindřich Hruška zemřel, rozdělilo se cítolibské panství mezi jeho čtyři dcery. Samotné Cítoliby připadly nejstarší, Dorotě Barboře. Ta si po roce 1631, kdy ovdověla, vzala císařského plukovníka od dragounů Jana Oldřicha Bissingena. Bissingen užíval titul císařský válečný rada a pocházel z německého šlechtického rodu z Míšeňska. Byl to jeden z mnoha cizích vojáků, kteří se v průběhu třicetileté války v Čechách zakoupili. Roku 1633 byl povýšen do stavu svobodných pánů. Kromě toho, že s rukou Doroty Barbory získal Cítoliby, zakoupil si ještě blízké statky Lipno a Stekník. V době sňatku musel být Bissingen hodně mladý – setkáváme se s ním ještě roku 1681. Dorota Barbora zprvu reálně chod cítolibského panství řídila, jak dokazuje její spor s opatem strahovského kláštera, nicméně musela si od svého manžela půjčovat. Ať už to bylo nervové vypětí vyvolané drsnými podmínkami válečného života, spory s manželem nebo dědičné dispozice, počátkem 40. let Dorota Barbora onemocněla duševní chorobou a byla zbavena svéprávnosti. Bissingen se rozhodl zadlužené Cítoliby prodat. V červnu 1650 uzavřel předkupní a rok na to kupní smlouvu s plukovníkem Arnoštem Schützem z Leipoldsheimu a jeho manželkou Markétou Blandinou.

Ačkoliv Bissingenovo panování na Cítolibech netrvalo formálně víc jak deset let, zachovalo se korespondenčních jednotek od tohoto zřejmě svérázného šlechtice v lounském archivu neporovnatelně více než od Hrušků: dohromady patnáct. Po té, co se Bissingen stal manželčíným poručíkem, rozhodl se zřejmě správu panství konsolidovat. Ohlasem toho je několik dopisů z roku 1644. Správce a zároveň písař na Cítolibech Václav Pleský v červenci Lounským oznámil, že mu Bissingen přikázal shromáždit všechny zběhlé poddané z cítolibského panství, pokud se ví o jejich pobytu. Na panství schází pracovní síly a je známo, že dvě poddané z Cítolíb slouží v Lounech. Obdobného charakteru je listopadová žádost Bissingenova správce z Lipna o sdělení, které louky příslušné k panství Cítoliby patří pod lounský šos. V říjnu Bissingen urguje odpověď na svou žádost, aby rada intervenovala u dvou měšťanů, kteří jsou mu dlužní za deset korců hrachu. Během října musel cítolibský pán psát kvůli hrachu do Loun hned třikrát, než se svých peněz domohl.

O pět let později, v září 1649, vymáhal Bissingen jiný dluh, tentokrát od svého poddaného Kašpara Lampy. Žádal město o jeho vydání, protože mu půjčil značnou částku sta říšských tolarů. Svědectvím svých poddaných dokládá, že se Lampa v Cítolibečích narodil, byl pokřtěn a chodil zde do školy.

Další dvě písemnosti jsou zajímavým příspěvkem k poznání Bissingenova každodenního života a jeho kanceláře. V polovině listopadu 1653, kdy už Bissingenovi Cítoliby nepatřily, žádá radu o zákrok vůči lounskému kamnáři, který mu nedodělal kamna, ačkoliv to slíbil. Podzim je prý studený a manželka s dcerou se nemají kde ohřát. Plukovník přitom kamnáře hostil pivem a vínem stejně tak jako všechny lounské měšťany, kteří k němu přijedou. Pravděpodobně se jedná o zámek či tvrz v Lipně, kde Bissingen sídlil. Roku 1644 pak Bissingen požadoval, aby byla odpečetěna komora, v níž v Lounech bydlel jeho písař v podnájmu u lounského městského písaře. Protože jeho písař byl uvězněn, měly se jeho věci sepsat a Bissingenovi předat. Překvapuje, že vrchnostenský písař nebydlel na některém z Bissingenových sídel, nýbrž v lounském podnájmu.

V Bissingenově korespondenci se ale prvně setkáváme s problémem, který bude kalit vztahy mezi městskou radou a cítolibskou vrchností dalších sto let. Šlo o to, že Hruškové vlastnili v Lounech již zmíněné nemovitosti, dům a dvě louky, které podléhaly městské dani, tzv. šosu. Louky ležely v Lužeradech, což je úrodné místo severně od Loun na levém břehu Ohře. Lounští zde mívali pole, louky a pastviny. Sousedství zemědělských pozemků dvou vrchností s sebou, jak dále uvidíme, přinášelo nemalé problémy.

Bissingen se po čase rozhodl obě louky prodat. Formálně sice patřily jeho manželce, její sestře a bratranci Rudolfovi Hruškovi z Března, Bissingen však byl manželčiným poručníkem. Snaha zbavit se luk souvisela zřejmě se skutečností, že v roce 1650 již probíhala transakce prodeje Cítolib. Kromě toho, jak Bissingen v jednom z dopisů píše, za války stejně louky neužíval a městskou berni z ní neplatil. V červenci 1650 vydalo město Bissingenovi kvitanci na 200 kop dluhu, který vázl na jedné z nich. Stanovilo mu i daň splatnou ve dvou obvyklých termínech, na svátky svatých Jiří a Havla. V roce 1654 se Bissingenovi podařilo obě louky prodat. První z nich Kryštofu Ferdinandovi z Lobkovic, majiteli Libčevse, druhou Janu Karlovi Příchovskému, jenž vlastnil Blšany u Loun a Vlčí.

Z tónu dopisů, které Bissingen posílal do Loun, nelze jednoznačně usuzovat na vztahy, jaké mezi mladým důstojníkem a Lounskými panovaly. Dopisy, a to platí obecně, byly formalizované, podobně jako osobní styky. Ze zmínky o pohoštění v jednom z dopisů nelze usuzovat na nic, protože patřilo k samozřejmé formě společenského styku. Nicméně občas z dopisů pána na Lipně cítíme podráždění a netrpělivost, když nemohl od Lounských vymámit to, na co měl podle svých představ nárok. Dvakrát jim připomíná kurtoazii, které by se měli ve vzájemných vztazích držet – to když je už poněkolidkráté žádá o potvrzení, že obě louky prodal, nebo když je upomíná o intervenci v záležitosti nespolehlivého kamnáře.

Ani po prodeji cítolibského dominia však Bissingen právní vazby na Cítoliby neztratil. V zemských deskách je zanesen vklad, podle něhož 20. dubna 1651 prodal Cítoliby včetně platů v Chlumčanech a části Líšťan za 17 500 zlatých rýnských manželům Schützům. V únoru 1656 však Bissingen posílá z Lipna do Loun výhostní list svému poddanému Václavu Vačkáři z Cítolib. Nedostí na tom, stále se tituluje „na Lipně a Cítolibečích“. Nezbyvá než konstatovat, že pro to nenalzáme vysvětlení.

Zrození barokní vesnice – Schützové z Leipoldsheimu

Když se v roce 1654 sestavoval daňový soupis, pro který se vžilo pojmenování berní rula, byla v Cítolibečích z pětadvaceti usedlostí polovina pustá a polovina rustikálu ležela ladem. Kostel byl pobořený, fara zanikla, ve vsi nebyla ani krčma. Vzestup barokních Cítolib byl jednoznačně dílem rodiny Schützů z Leipoldsheimu. Podle pamětního spisu z roku 1661, objeveného v cítolibském archivu o dvě stě let později, tomu dopomohla náhoda. Markéta Blandina Schützová měla projíždět Cítoliby, aniž by tušila, komu patří. Byla pohnuta jejich zbědovaným

stavem, rozhodla se je koupit a s pomocí Boží zvelebit. Tento anekdotický příběh může a nemusí mít pravdivé jádro. Jestliže si ale uvědomíme, co všechno Schützové v Cítolibech dokázali, zmocňuje se nás respekt.

Samotná vesnice byla zakrátko dosídlena. Od 60. let začala rozsáhlá přestavba zámku, při němž byla založena okrasná zahrada. V téže době byl přestavěn gotický kostel sv. Jakuba. Zřízen byl vodovod, z něhož dosud stojí vodárenská věž, pod vsí vznikla rozlehlá bažantnice s rybníkem. Byli to Schützové, kdo navázali spolupráci s Matyášem Braunem a ještě za jejich vlády v Cítolibech vznikly první realizace jeho dílny. Cítoliby se staly středem rozsáhlého dominia, kam patřila ještě panství Chlumčany, Brodec, Ročov, Divice a Brloh. To jsou pouze některé hmatatelné doklady o správě cítolibského panství za Schützů. Nic zatím nevíme o hospodářských výsledcích jejich činnosti a velmi málo o společenských aktivitách. Rozhodně ale panství nebylo v roce 1720, kdy je získali Pachtové, zadlužené.

V roce 1661 Markéta Blandina ovdověla, když její manžel padl ve válce proti Turkům. Tři roky nato si vzala podmaršála Jana de la Cron, majitele sousedních Divic, císařského pevnostního inspektora pro celé Čechy. Koncem roku 1665 však Cron zemřel a Markéta Blandina se až do roku 1687, kdy rovněž opustila tento svět, o panství starala se svým nejstarším synem Arnoštem Bohumírem. Ten umírá roku 1715 a pět let nato i jeho jediný syn Arnošt Jaroslav. Cítolibské panství přešlo do rukou Pachtů z Rájova.

Se Schützzy získali Lounští sousedy zcela jiné kategorie a formátu, než byli důvěrně jim známí Hruškové či vysloužilý plukovník dragounů Bissingen, jakkoliv nechceme o jeho kurtoazii pochybovat. Schützové sice byli také vojáci, ale v jiném společenském postavení. Roku 1665 tyto aristokraty původem z Lužice Leopold I. povýšil do panského stavu a udělil jim právo užívat hraběcí titul. Kromě panství Cítoliby vlastnili i rozsáhlé panství Benátky nad Jizerou.

Korespondence Schützů s Louny se v podstatě týká čtyř tematických okruhů: louky v Lužeradech, polního pychu na cítolibských gruntech, záležitostí poddaných a vzájemných hospodářských kontaktů. Spory ohledně louky, alespoň v počátečním období, jednoznačně dominovaly a dost zaměstnávaly obě kanceláře. Byl to palčivý problém, což dokazuje osobní angažmá majitelů panství v podobě jejich vlastnoručních poznámek na dopisech.

V roce 1655 koupili manželé Schützovi od Zuzany Walprechtové rozené Teleki ze Steinu louku v Lužeradech, kterou vysoudila na potomcích Jana Začala z Biletína. Louka to musela být obrovská vzhledem k její ceně 1100 zlatých. S nákupem louky však Lounští nebyli srozuměni a odmítali transakci vtělit do pozemkové knihy. V prosinci 1655 proto Schütz musel vklad urgovat. Dokazoval, že Walprechtová vlastnila louku čtyři roky a tudíž měla právo ji prodat. Situace se opakovala o dva roky později, když Schützové koupili od sladovníka Adama Turtana jeho pustou vinici, sousedící s cítolibským vinohradem. Schütz znovu musel psát do Loun, aby tamní kancelář přiměl k intabulaci. Nechuť Lounských k zakupování šlechtických sousedů na městské půdě je logická, proto se vymýšlení záminek k odkladům intabulací nelze příliš divit.

Louka přinášela Schützům jistě nemalý užitek. Ačkoliv neznáme její přesnou polohu, je jisté, že sousedila nebo byla obklopena hospodářskými pozemky lounských měšťanů a města samotného. A také je nepochybné, že ji vrchnostenská kancelář neměla pod neustálým dohledem. Proto se nutně stávalo, že se občas na louce pásal jiný dobytek než cítolibský, případně že seno sklízela někdo jiný než čeleď z Cítolib.

V roce 1657 musel Schütz odpovídat na stížnost Lounských, že po Lužeradech chodí muž se psem a vydává se za myslivce v hraběcích službách, který má hlídat pozemek proti pytlákům. Hrabě existenci takového člověka popřel. Hraběnka Schützová se roku 1658 městské radě omlouvá s tím, že ve sporu jejího a městského ovčáka o hranice pozemků měl pravdu ten lounský a slibuje potrestání svého poddaného. Další rok městská rada na Schützech vymáhá nedoplatek berně z lužeradských pozemků, Markéta Blandina tomu nepopřává sluchu. Druhý manžel Markéty Blandiny, Jan Cron, si v červnu 1665 stěžuje, že Lounští posekali jeho louku v Lužeradech, trávu odvezli na vozech a rozprostřeli ji po ulicích při procesí o Božím těle. Nejhorší prý je, že o tom městská rada musela vědět. Bude-li se to opakovat, použije právní prostředky. Hned napřesrok existovaly důvody, aby hraběnka do Loun oznámila, že vlastní autentický opis z městských knih, v němž se jí zapisuje louka v Lužeradech. V roce 1669 byla z Cítolib vypravena do Loun další stížnost na to, že se městský dobytek pase na lužeradské louce. Totéž v letech 1671 a 1677. V roce 1689 bylo nutno řešit případ, kdy městský pastýř s pacholky ztloukl cítolibského pastýře kvůli sporu, zda pase na městském nebo panském pozemku. Ve všech uvedených případech signovala dopisy do Loun samotná vrchnost. Jindy ale přenechávala vyřízení na svých úřednících. Hospodářští správci Hans Ultsch a Benjamin Čáslavský si v letech 1655–1659 stěžují na krádeže sena, chmele a dříví z Lužerad, docházelo i ke rvačkám mezi čeledí.

Hospodářská situace Loun ve 2. polovině 17. století byla neutěšená. Město si proto čas od času muselo vypomoci půjčkami od svých šlechtických sousedů. Krátce poté, co se Schützové usídlili na Cítolibeč, si od Arnošta Schütze Lounští vypůjčili dvě stě zlatých. Jako úrok mu předali do užívání jakousi louku. Roku 1654 probíhala v Lounech velká oprava vodovodu. Rada opět požádala Arnošta Schütze o půjčku, tentokrát ale neúspěšně. Sám prý nemá peníze a shání půjčky a naopak by byl rád, kdyby mu Lounští oněch dvě stě zlatých co nejdříve vrátili. O dva roky později byla situace obrácená, z věřitele se stal dlužník. Arnošt Schütz v květnu 1656 do Loun napsal, že nemůže zaplatit zbylých padesát zlatých, kterými se u Lounských zadlužil za nakoupené vápno a cihly, když obnovoval svou „*takřka pustou citadelu*“ v Cítolibeč. Napřed musí okamžitě zaplatit svůj dluh dvě stě zlatých, který má u nejvyššího zemského sudího. Prosí o prominutí.

Obyvatele Loun a cítolibského dominia spojovaly mnohovrstevné společenské a sociální kontakty. Bývají častým předmětem korespondence z Cítolib do Loun. V tomto ohledu je zajímavá osobnost hraběnky Markéty Blandiny Schützové. Ve světle písemných pramenů se její osobnost jeví takřka jako prototyp příkladu „dobré paní kněžny“. Překvapí především její

starost o životy jednotlivých poddaných. Hmotným dokladem je cítolibský trojiční sloup, který nechala v roce 1680 postavit jako dík za to, že se jejímu panství vyhnula epidemie moru. Ale takové jednání nebylo ze strany vrchností nic mimořádného.

Zajímavější je, že hraběnku nalezneme i mezi kmotry dětí jejich poddaných. V roce 1656 byla kmotrou dceři příslušníka cítolibského starousedlého rodu Václava Suchého, pojmenované na její počest Blandina, o rok později byli kmotry syna jiného cítolibského poddaného dokonce oba hraběcí manželé! Roku 1666 obdržela Markéta Blandina z Loun žádost o souhlas se sňatkem měšťana Kristiána Maurice s dcerou jejího poddaného, krčmáře v Chlumčanech. Hraběnka nesvěřila vyřízení žádosti své kanceláři, nýbrž si s potenciální nevěstou Annou Sabinou promluvila sama. Ta jí řekla, že Maurice nemiluje a že slib vdavek učinila jen na nátlak rodičů, proti své vůli. V zájmu dobrých sousedských vztahů se Blandina rozhodla sňatku nebránit, vyjádřila ale přesvědčení, že z manželství nevzejde nic dobrého. A další příklady: V roce 1674 píše svému hajnému Adamovi, že intervenovala u nejvyššího purkrabího ve věci jeho sňatku s jistou Lízl. Přimluvila se prý i purkrabího manželka, takže může klidně spát, vše dobře dopadne. O čtyři roky později napsala Markéta Blandina do Loun, že se doslechla, že před časem zemřeli krátce po sobě lounští manželé Rudolfovi a zanechali po sobě šest nebo sedm dětí, které žijí v bídě. Mají mít jak nějaký majetek v Lounech, tak peníze na jakémsi domě v Praze, což dohromady činí asi 700 zl. Také mají mít peníze u nějakého pokřtěného Žida. Žádá město, aby se o ně v zájmu milosrdenství, které Bůh oplatí, postaralo. V roce 1673 intervenovala u arcibiskupské konzistoře ve věci Jakuba Šestáka z Cítolib, který měl přivést do jiného stavu dceru lounského pastýře. Zajímavé je, že stanovisko konzistoře napsal známý historiograf Tomáš Pešina z Čechorodu. Nepochybně i její dobrozdání uchránilo od popravy cítolibského řezníka Václava Brauna, který u pražského apelačního soudu vyvázl s hrdelním reversem. Ostatně velkorysý asi byl i Blandinin budoucí manžel Jan Cron. V roce 1662 zmínil na žádost lounské městské rady hrdelní trest jakémusi vojákovi ze svého pluku. Delikvent pak musel po dobu pěti dnů každých pět hodin sedět na oslu.

Cítolibskou vrchnostenskou korespondenci samozřejmě vyřizovala kancelář. Tematická hranice, kdy se v té které záležitosti angažovala vrchnost osobně (zpečetěním dopisu a podpisem) a kdy záležitost přenechala k vyřízení purkrabímu nebo hejtmanovi panství, není příliš zřetelná. Stížnosti na polní pých vyřizovala jak vrchnost osobně, tak hejtmani nebo purkrabí. Intervence ve prospěch poddaných, kterým byli lounští měšťané dlužní, podepisovali většinou úředníci, osobní angažmá vrchnosti ale také nebylo výjimkou. Výhostní listy, v nichž na žádost Lounských propouštěli Schützové své poddané do lounského poddanství, samozřejmě zpečetila vrchnost.

Písemnosti byly v cítolibské kanceláři vyhotovovány až na několik výjimek zásadně v němčině. Těmito výjimkami jsou dva listy hejtmana Martina Pösoldta z let 1682 a 1683, v nichž u lounské městské rady intervenuje ve prospěch cítolibských věřitelů z řad sedláků, a jeden dopis hejtmana Františka Plánického z roku 1672, v němž protestuje proti zadržení cítolibského řezníka. Tento fakt vypovídá pouze o přítomnosti Čechů v cítolibské kanceláři; ostatní dopisy obou hejtmanů jsou německé.

Zajímavé je také, že existují dopisy, které vrchnost psala sama. Za takové můžeme označit sérii pěti dopisů z let 1655–1657, psaných evidentně samotným Arnoštem Schützem. Všechny jsou datovány v Praze. Zbývající Arnoštovu korespondenci z Cítolib psali písaři. Právě jejich absence v Praze je zřejmě důvodem této anomálie. A ještě jedna korespondenční položka je mimořádně zajímavá. V lednu 1661 povolil Arnošt Schütz svému poddanému, mlynáři Samuelovi Sekaninovi, shánět si po dva roky obživu mimo panství. Dopis je napsaný písařskou rukou česky a podepsaný Schützem – v české transkripci jeho jména. Nikoliv tedy Ernest, nýbrž Arnošt. Bylo by ale unáhlené z toho vyvozovat závěry o národnostním smýšlení cítolibského pána.

V zajetí hudby – Pachtové z Rájova

V září 1720 zemřel poslední člen rodiny Schützů, Arnošt Jaroslav. Rodový majetek odkázal svému příteli z mládí Karlu Danielu Pachtovi z Rájova. Pachtové původně pocházeli z Horšovského Týna a Budyně, šlechtici se stali teprve v roce 1628. Roku 1701 byli povýšeni do panského stavu, o dvacet let později je císař ustanovil dědičnými říšskými hrabaty. Kromě Cítolib patřila Pachtům ještě panství Tloskov a Hodětice na Benešovsku. Pachtové cílevědomě navázali na program Schützů a stejně jako oni do Cítolib jako svého rezidenčního sídla významně investovali.

Pachtovské Cítoliby jsou spojeny především Arnoštem Karlem Pachtou (1718–1803). Tento uměnímilovný šlechtic, který byl podle Dlabače dobrým houslistou, vytvořil předpoklady k tomu, že se z Cítolib stalo jedno z center českého hudebního klasicismu. Tíživá ekonomická situace v době napoleonských válek však Pachtu přiměla nejen k tomu, že svou kapelu rozpustil, ale v roce 1797 prodal panství Cítoliby podnikateli Jakubu Wimmerovi.

Zkoumáme-li rozsáhlý soubor pachtovské korespondence, který je možné studovat ve všech uvedených částech lounské registratury, jako bychom stále zůstávali ve světě schützovských Cítolib. Opět stíznosti na polní pych v bažantnici a lužeradské louce a naopak žaloby na škody způsobené na městských lukách panským dobyt看em. Čteme intervence hejtmanů ve prospěch cítolibských sedláků, kterým Lounští dlužili peníze nebo zboží, případně kvůli poddaným, kteří se dostali do lounské šatlavy. Občas přání k Vánocům, občas prosba o prodej dříví z panských lesů. Cítolibská kancelář vyhotovovala podání zásadně německy, lounská, jak můžeme usuzovat z několika dochovaných konceptů, rovněž.

Přiznáme se, že veškerá pracná heuristika, spojená s pachtovským obdobím v Cítolibech, byla nesena především v očekávání případných objevů v kulturní sféře. Bylo evidentní, že korespondence obou kanceláří nenabere nové fazety ani co do tematického zaměření, ani po formální stránce. Šlo o to, zda ty části registratury, které naposledy viděl na počátku 20. století František Štědrý, když je pořádal (a svazoval do knih), nepřinesou nějaké nové informace k cítolibským stavebním dějinám nebo ještě lépe historii cítolibské skladatelské školy. V prvním případě se podařilo nalézt drobnost, ve druhém zcela nová fakta, která poněkud mění pohled na společenské a sociální postavení cítolibských kantorů. A navíc v souvislostech, které s tématem tohoto příspěvku zcela konvenují.

Tyto poznatky se týkají cítolibského kantora Martina Antonína Galliny (1682–1730). Dokládají, že sociální status některých cítolibských poddaných ve srovnání s lounskými měšťany může být zcela jiný, než bychom očekávali. Gallina se narodil v blízkých Hřivčicích v rodině chalupníka Matouše Galliny a jeho ženy Doroty. Jeho školení neznáme. Zdeněk Šesták uvádí, že působil v Novém Strašecí jako kantor a varhaník. Do Cítolib přišel roku 1705 a zastával zde stejnou funkci, a to až do roku 1730, kdy zemřel a nahradil ho Václav Jan Kopřiva.

V 18. století prodělali Gallinové značný společenský vzestup. Tomáš Gallina je ve 30. letech doložen jako purkrabí na panství Nový Hrad, jež sousedilo s cítolibským. Hejtmanem tam byl zároveň s ním Kryštof Haubner, což je osoba pro další osudy rodiny důležitá. Jiný Gallina, Jan Ferdinand, byl farářem v Opočně. Syn Martina Antonína Galliny Jan Adam se stal ředitelem hudby na cítolibském zámku. Vraťme se však k Martinu Antonínovi.

V únoru 1721 vystavil tehdejší majitel cítolibského panství Karel Daniel Pacht pro Gallinu listinu, v níž vyslovil souhlas s jeho sňatkem s dcerou hejtmana panství Nový Hrad Marií Františkou Haubnerovou. Manželé ale měli rozdílné společenské postavení. Zatímco Gallina byl, jak se v listině výslovně konstatuje, poddaným, jeho snoubenka byla svobodná. Hrabě Pacht podmínil souhlas ustanovením, že polovina v manželství narozených dětí bude svobodná; druhá polovina včetně novomanžela ale zůstane v cítolibském poddanství.

Dalším důležitým dokumentem týkajícím se Galliny je pozůstalostní inventář, pořízený až pět let po jeho smrti, 12. července 1735. Co bychom v něm očekávali? Vezmeme-li v úvahu chudobné podmínky venkovské školy a plat sotva stačící na uživení početné rodiny,

představovali bychom si kantora bydlícího v cítolibské škole či v lepším případě v některé z chalup. Omyl. Martin Antonín Gallina nejenže bydlel v Lounech, ale patřil zde k nejbohatším lidem. Vlastnil totiž dům na náměstí zvaný Modrá Hvězda, což je nárožní dům čp. 48 naproti radnici. Před třicetiletou válkou byli jeho vlastníky rytíři Hruškové z Března. A nejen to: Měl i čtyři pole a los v předměstí Benátky, který koupil od místního stavitele, projektanta kostela Čtrnácti svatých pomocníků a špitálu Ludvíka Naymayera. Cítolibský kantor vlastnil také zlaté a stříbrné šperky, sedm olejomalb s náboženskou tematikou a pět rytin. Z hudebních nástrojů uvádí soupis dva clavichordy, flétny a trubky. Mezi Gallinovy dlužníky patřil i jeho žák a nástupce ve funkci cítolibského kantora, proslulý Václav Jan Kopřiva. Celkem byl Gallinův majetek odhadnut na 1374 zlatých, z čehož ale 620 zlatých vázlo na různých pohledávkách.

Tento dokument vyvolává hned několik otázek. Jak vůbec Martin Antonín Gallina k takovému jmění přišel? Jediné možné vysvětlení spatřujeme v majetkových poměrech rodiny jeho manželky. Ale i tak je těžko představitelné, že si Gallinovi mohli z věna pořídit jeden z nejvýstavnějších domů v Lounech a pět pozemků k tomu. A jak je možné, že Gallina, poddaný člověk, získal souhlas k nákupu domu na rynku? Učil vůbec ještě Gallina v cítolibské škole? Představa patricije-kantora, který denně ráno vyráží povozem z lounského rynku do sousední vsi učit malé děti, je hodně zvláštní. Snad Gallinu při plnění každodenních povinností v Cítolibech zastupoval pomocník a kantor samotný se doma věnoval jenom výuce hudby, kdo ví.

Gallina zemřel předčasně, ve věku pouhých 48 let. Zanechal po sobě čtyři nezletilé syny a manželku, takže se o majetek muselo rozdělit pět dědiců. K dělbě došlo v roce 1735. Krátce nato ji ale napadl Gallinův bratr Adam. V dopise líčí, že podíl vdovy by neměl být stejný jako jeho synovců. Marie Františka se krátce po smrti svého muže znovu provdala za lounského měšťana Kluga. Ten své nevlastní syny, Václava, Jana, Františka a Josefa, doma nesnesl a všechny vyhnal, takže žijí každý jinde. Je to zajímavý doplněk k biografii jednoho z bratrů, Jana Adama Galliny, budoucího plodného skladatele a ředitele cítolibské zámecké kapely. Z poddanství se Jan Adam dostal až v roce 1767, kdy mu Arnošt Karel Pachta vystavil výhostní list, platný pro celou jeho rodinu včetně potomků.

Závěrem ještě jednu okrajovou poznámku, která však pro dějiny Cítolíb není bez významu. Na návsi stojí zajímavá technická památka – vodárna čp. 46, u níž se předpokládá barokní původ. Dosud bylo známo, že na svém místě stála již roku 1727, kdy se v Čechách pořizovaly plánky se zakreslením židovských obydlí. Dopis cítolibského purkrabího Jana Daniela Bělovského umožňuje určit vznik stavby s přesností na rok. Dne 3. prosince 1738 píše purkrabí, že onoho roku vodárna vyhořela a že probíhá stavba nové. Žádá Lounské, zda by mu nemohli zapůjčit lana, jejichž pomocí by bylo možné do patra vytáhnout trubky. Ozdobu cítolibské návsi tudíž můžeme vřít do roku 1739. Její poslední velká rekonstrukce, kdy byla původní střecha snížena, proběhla roku 1885.

Bohumír Roedl

Kultura v obci

Letní slavnosti – Cítolibská svatojakubská pouť	22.-24.7.2011
Fotbalový turnaj o pohár starosty městyse a memoriál Václava Karbana	13.-14.8.2011
Zájezd do vojenského muzea v Lešanech	17.9.2011
Kreslení zážitků z prázdnin a VII. Ročník Memoriálu Zdeňka Havla	24.9.2011
Zájezd do Litoměřic na Zahradu Čech	22.9.2011
Zájezd do Prahy na muzikál Kat Mydlář (vyprodáno)	1.10.2011
Koncert Nadačního fondu v kostele sv. Jakuba	15.10.2011
Drakyjáda	21.10.2011
Posezení pro důchodce	5.11.2011
Rozsvícení vánočního stromu	27.11.2011

Připravujeme:

Zájezd na vánoční trhy v Drážďanech a na zámek Moritzburg	8.12.2011
Prodejní vánoční trhy v předsáli Dělnického domu	13.12.2011
Tradiční školní vánoční trhy, živý betlém, výstava v kostele	20.12.2011
Silvestr v Sokolovně	31.12.2011

K zakoupení na úřadu městyse

Pohlednice Cítolíb á 3 Kč - staré / á 5 Kč – nové / á 10 Kč - velké
 Publikace CÍTOLIBY od Bohumíra Roedla á 180 Kč
 Publikace Musica Antiqua Citolibensis od PhDr. Zdeňka Šestáka á 270,- Kč
 Komplet 4 CD hudby cítolibských mistrů á 499 Kč, CD Musicae Fons Aureus á 100 Kč
 Turistická známka č. 1365 Cítoliby á 30 Kč, Turistická karta á 25,- Kč
 Letecké snímky městyse á 200,- Kč a 250,- Kč

Užitečné informace

ÚŘAD MĚSTYSE v Cítolibeč, Zeměšská ul. 219, 439 02 Cítoliby

telefonní kontakt: kancelář ÚM – E. Parkmanová, (B. Hejlíková – tč.MD), E. Horáčková 415 691 134
starosta P. Jindřich, místostarostka Jiřina Nováková 415 653 455
fax 415 653 457
pracovnice pro romské záležitosti K. Skopcová 605 938 660
e-mailová adresa: urad@obec-citoliby.cz; podatelna@obec-citoliby.cz
internetové stránky: www.obec-citoliby.cz
úřední hodiny: pondělí a středa 07:30 – 12:00; 13:00 – 17:00 hodin
Na Úřadě městyse funguje oddělení ztrát a nálezů – informace v kanceláři.

MÍSTNÍ KNIHOVNA v Cítolibeč, Zeměšská ul. 219, 439 02 Cítoliby

e-mailová adresa: knihovna@obec-citoliby.cz
otevírací doba: čtvrtek 15:00 – 18:00 hodin
internet pro veřejnost: pondělí a středa 13:00 – 17:00 hodin

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA v Cítolibeč

Tyršovo nám. 56, 439 02 Cítoliby

telefonní kontakt: Mgr. Jana Vurbsová, ředitelka 415 691 259
e-mailová adresa: vurbsovajana@seznam.cz

Ke Hřišti 349, 439 02 Cítoliby

telefonní kontakt: Iva Fixová, vedoucí školní jídelny 415 691 120

ZDRAVOTNÍ STŘEDISKO v Cítolibeč, Ke Hřišti 349, 439 02 Cítoliby

telefonní kontakt: MUDr. Anna Weberová 415 691 139
ordinační doba: pondělí, středa 13:00 – 15:00 hodin

ČESKÁ POŠTA v Cítolibeč, Zeměšská 219, 439 02 Cítoliby

telefonní kontakt: Tomáš Krejcar, vedoucí pošty 415 691 135
otevírací doba: pondělí – pátek 08:00 – 11:15; 14:00 – 16:45 hodin

OHLAŠOVNY POŽÁRU v Cítolibeč

Havel Pavel 415 691 053
Šponiar Miroslav 728 477 034
ÚM Cítoliby 415 691 134

SBĚRNÝ DVŮR:

v prostoru za ocelokolnou: středa 17:00 – 18:00 hod pouze zelený odpad a barevné pytle na
neděle 15:00 – 17:00 hod tříděný odpad
200 kg objemného odpadu ročně na
Louny, Poděbradova 2384 po – ne 08:00 – 18:00 hod osobu, 4 ks pneu ročně na osobu, tříděný
odpad, zelený odpad, nebezpečný odpad

SLUŽBY ÚM a POPLATKY:

Poplatek za odvoz odpadu ze sběrných nádob (vašich popelnic) určuje oprávněná osoba Marius Pedersen s.r.o., a řídí se platným ceníkem a smlouvou uzavřenou s městysem Cítoliby dle platné vyhlášky.

ÚM dále poskytuje tyto služby za poplatky:

sekání křovinořezem	200 Kč / hod
práce malotraktorem bez přívěsu / s přívěsem	200 Kč / hod
práce s použitím výsuvného žebříku	300 Kč / den
práce drtiče zeleného odpadu	100 Kč / hod
dopravné Multicar	14 Kč / km
naložení 1 t materiálu	150 Kč / t
hlášení v místním rozhlasu	30 Kč / hlášení
pronájem předsálí Dělnického domu	150 Kč / hod nebo 700,- Kč / den
zapůjčení setu stolu a 2 lavic	100 Kč / set / den